

Hajdú Dávid

A koronavírus hatása a munkanélküliségre és az álláskeresőknél szóló képzésekre Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

A tanulmány a koronavírus következményeit vizsgálja Borsod-Abaúj-Zemplén megye munkaerő-piacán, különös tekintettel a Megyei Kormányhivatal által támogatott álláskeresőknél szóló képzésekre. A munkanélküliség alakulása az előző év azonos időszakában mért adatokhoz képest drasztikus változásokat mutat. Az álláskeresők száma a két vizsgált év 4-4 hónapjának átlagát nézve 15,9%-os emelkedést eredményezett 2020-ra. A Kormány által elrendelt digitális formában való oktatás a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kormányhivatal által indított képzéseket nem érintette, hisz a 70/2020. (III. 26.) Korm. rendelet alapján a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.) 14. § (1) bekezdése, valamint 14/A. §-a szerinti képzések felfüggesztésre kerültek, nem lehetett folytatni ezeket a tanfolyamokat. A Kormányhivatal által támogatott képzésekben nincs lehetőség digitális oktatásra, hagyományos, személyes interakción alapuló tanfolyamokat bonyolítanak le a hivatal által megbízott képző intézmények, ennek következtében a pandémia időszak hatalmas anyagi kárt okozott a támogatói szférának. A többletként kifizetett keresetpótló juttatások következtében körülbelül 700 fő képzési költségét emésztette fel. A kutatás során megállapítást nyert, hogy álláskeresőknél szóló képzésben részt venni jövedelmi szempontból célravezetőbb, mint közfoglalkoztatásban dolgozni.

Kulcsszavak: koronavírus, felnőttképzés, munkanélküliség, hátrányos helyzet

JEL besorolás: I26, J24, M53

<https://doi.org/10.32976/stratfuz.2021.17>

Bevezetés

A koronavírus járvánnyal együtt járó gazdasági visszaesés előreláthatólag hazánk hátrányos helyzetű térségeit érinti erőteljesebben. Ezekben a térségekben rendelkeznek a családok a legkisebb pénzügyi tartalékkal, a kedvezőtlenebb foglalkoztatási lehetőségekkel és az átlagosnál alacsonyabb képzettségi szinttel. A járvány hosszabb távon a munkavállalási céllal külföldre költözettek hazatérését eredményezheti. Az osztrák statisztikai adatok alapján a magyar munkavállalók 13,4%-a a koronavírus első hónapjában elveszítette munkáját, vagyis kimondottan sérülékeny munkaerő-piaci pozícióval rendelkeznek (Koós, 2020). Valószínűsíthetően ez a probléma nem csak az Ausztriában munkát vállalókra jellemző, hanem a többi külföldön dolgozó népesebb csoportját is jellemezheti, ennek következtében előrevetítheti hazatérésüket (Koós, 2020).

Mindennap használjuk az egyik legfontosabb erőforrásunkat, ami az egészség. A jó egészségügyi állapot fenntartása nem csupán egyéni, hanem a társadalmi érdek is, mert a dolgozó ember a transzformációs (termelési és érték előállítás) folyamat nélkülözhetetlen eleme. Ennek következtében az egyén egészségügyi állapotának megőrzése a társadalom alapvető érdeke, ebből a szempontból kulcsfontosságú cél az emberek és közösségek testi, lelki jólétének, egészségének minél hosszabb távon való biztosítása. A koronavírus okozta időszakban nyilvánvalóvá vált, hogy a gazdaság és az egészség között szoros kapcsolat van. A világjárvány következtében számos munkahely megszűnt, számos ágazat munkáját a kormányzati intézkedések nehezítették meg. A fentiekben felsoroltak következtében nőtt a munkanélküliség, amely negatív gazdasági hatásokat vont maga után (Huszka et al, 2020).

Magyarországon a koronavírus járványt megelőző években országos szinten alacsony volt munkanélküliség. Ez ugyanakkor korántsem igaz egyes, hátrányos helyzetű térségekre és településeikre, amelyek az országos átlagot többszörösen meghaladó munkanélküliségi mutatókkal rendelkeznek (Lipták, 2019).

Napjainkban eltérő kontextusokban használjuk a hátrányos helyzet fogalmát. A munkaerőpiac és az oktatás vonatkozásában is gyakran használt fogalom. A felzárkóztató programok indítása gyakori a hátrányos helyzetűek részére, amelyek elvégzése pár hónap alatt lezajlik, viszont minimálisan vagy egyáltalán nem használhatóak munkaerő-piaci szempontból. Célravezetőbb lenne, ha ehelyett minőségi oktatáshoz jutnának a hátrányos helyzetű tanulók, amivel magasabb iskolai végzettséghez lehetne hozzájuttatni őket (Hegedűs, 2016). Hosszútávon megoldást jelenthetne a hátrányos helyzetű családokban élők magasabb iskolai végzettséghez való juttatása, mert a magasabb iskolai végzettség általában magasabb életszínvonalat eredményez, amelynek következtében a térség és az ország gyorsabb fejlődésnek indul (Enyedi, 2010).

A foglalkoztatás növelése és a munkanélküliség csökkentése az Európai Unió és a nemzeti foglalkoztatáspolitikai legfőbb célkitűzése. A gond az, hogy a két réteg nem tudja lefedni egymást. Leginkább jellemző, hogy a munkanélküliek képzetlenek, azonban magas szintű tudás szükséges az üres álláshelyek betöltésére. Strukturális munkanélküliséget okoz, hogy a kereslet és a kínálat eltérő szakmasztruktúrával rendelkezik. A magyar kormány e problémák megoldására létrehozta a közmunkaprogramot és a munkaerő-piaci képzéseket (Bordás - Siposné Nándori, 2019).

Az iskolai végzettség nagyban befolyásolja az egyén jövőbeli munkaerő-piaci pozícióját. A képzés, mint oktatás a szociális jólét és a tudásalapú társadalom létrehozásának egyik legfőbb eszköze. Ennek következtében szerepelt a Lisszaboni Stratégiában és megjelent az Európa 2020 Stratégia céljai között is (Caragea, 2011; Rothes et al., 2017). Hazánkban nemcsak a forráshiány okozta a felnőttképzés háttérbe szorulását, hanem az sem hatott ösztönzőleg, hogy nem növekedett megfelelő ütemben a bérek színvonala és az elhelyezkedés esélye sem (Csoba, 2010). A munkanélküliek körében a legnépszerűbb és a leggyorsabban található munka a közfoglalkoztatás. A közfoglalkoztatás meggátolja az új szakképzettség megszerzését, hisz mindenféle végzettség nélkül felszívja az alacsony iskolai végzettségű munkanélkülieket. Természetesen a hátrányos helyzetű térségekben ez megfelelő foglalkoztatási forma, mert más munkahely nem található, azonban a közfoglalkoztatás ezt a kedvezőtlen állapotot konzerválja (Cseh-Papp-Varga, 2020).

A tényleges képzési szükséglethez nem képes megfelelően alkalmazkodni a felnőttképzés. A legjobban rászorulóknak nem kerülnek be megfelelő arányban a képzési rendszerbe és a kereslethez nem képes alkalmazkodni a képzési kínálat (Pulay, 2009). Az álláskeresőknak szóló felnőttképzés hatalmas problémát hordoz önmagában, hisz nem a felnőttképzéssel foglalkozó intézmények, nem a helyi vállalkozók döntenek el, hogy milyen képzések kerüljenek lebonyolításra a megyében, ami azért nagy probléma, hisz ki tudná a legjobban ha nem a helyi vállalkozó, hogy milyen végzettségű, milyen kompetenciájú munkavállalót szeretne felvenni. A helyi vállalkozóknak van lehetőségük felvenni a kapcsolatot a Munkaügyi Központtal, hogy milyen képzéseket szeretne indítani a saját munkavállalói számára, azonban ez csekély számmal fordul elő, mert egy OKJ-s képzés 5-8 hónap, addig a munkáltató előfinanszírozza az oktatás költségeit, amelyet kifizetésenként leírvhat a Munkaügyi Központtól (Hajdú, 2020). Kevés vállalkozó tud több millió forintot behitelezni arra, hogy a saját munkavállalóit képezze. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében számos olyan munkakör található, amelyre nem találnak képzett szakembert, mint például szociális gondozó és ápoló, hegesztő, kőműves etc., a Munkaügyi Központ kis számban el tudják indítani ezeket a képzéseket is, azonban a megyében fellelhető fizetési korlátok következtében a főváros, Nyugat-Magyarország és a külföldi munkáltatók elszívják a végzettséggel rendelkező személyeket (Koncz, 2017).

Sajnálatos, hogy manapság egyre többen szorulnak ki a társadalom peremére, képzettségi hátránnyal küzdenek, amelynek következtében kiszorultak a munkaerő-piacról. A munkanélküliség életformává vált a munkanélküliek, a képzetlenek vagy más szempontból hátrányos helyzetűek életében, mely hátrányt jelent a gyermekeiknek, azaz a soron következő generációk számára is (Hajdú-Koncz, 2020). Bár a felnőttképzés nem megoldás a kirekesztés, a szegénység okozta problémájára, viszont ezen, konfliktus csökkentését eredményezheti (Hangya, 2013). A társadalmi és a munkanélküliség diszkrimináció elleni küzdelemben a felnőttképzés kulcsfontosságú tényező (Farkas, 2013; Hangya, 2013). Az esélyegyenlőség és a méltányosság kérdését kiemelten kell kezelnie a modern és innovatív oktatáspolitikának. A képzés manapság

nem csak nemzeti, hanem globális ügy, az Európai Unió tagállamok versenyképességi tényezőjének tekinthető (Hangya, 2013).

A foglalkoztatáspolitikai eszközrendszere közvetlen kapcsolatban van a felnőttképzéssel. Foglalkoztatáspolitikai szempontból kiemelkedően fontos a munkanélküliek, illetve munkanélküliséggel veszélyeztetettek képzési támogatásának rendszere, valamint munkaügyi hivatalok munkaerő-piaci tájékoztatási rendszere, tevékenysége (Lipták, 2013). Napjainkban a foglalkoztatáspolitikai legfőbb célja a foglalkoztatottság és az aktivitás növelése, az inaktívák számának csökkentése. A másodlagos munkaerőpiac köréhez tartozik a foglalkoztatáspolitikai feladata a perifériára szorult egyének visszakérüljenek a munkaerőpiacra és célja, hogy az inaktívák egy része bekerüljön a munkaügyi hivatalok nyilvántartásába a regisztrációjuk során (Győri-Járdány, 2019).

Az egész életen át tartó tanulás egyre fontosabbá válik a mai társadalomban. Az egyéneknek képzésen keresztül kell fejleszteniük készségeiket annak érdekében, hogy sikeresen beilleszkedjenek a munkaerőpiacra. Azonban a képzések között is jelentős különbségek mutakozhatnak abból a szempontból, hogy mennyire hatékonyan segítik elő a munkaerőpiaci integrációt (Nijhof, 2005; Cedefop, 2019).

Magyarországon a szakemberek két elkülönülő részre osztják a munkaerőpiacot, a szakmai és a nem strukturált munkaerőpiacra, amelyek egyszerre vannak jelen. A két szegmens közti alapvető különbség az, hogy a nem strukturált munkaerőpiac alacsony vagy szaktudást nem igénylő munkaköröket foglal magában, míg a szakmai munkaerőpiacnak magas szintű szakmaiság, kötött formalizáltság a jellemzői. A szakmai munkaerőpiacra való bekerülés alapvető feltétele a szakmai képzés megléte (Csoba, 2007).

Anyag és módszer

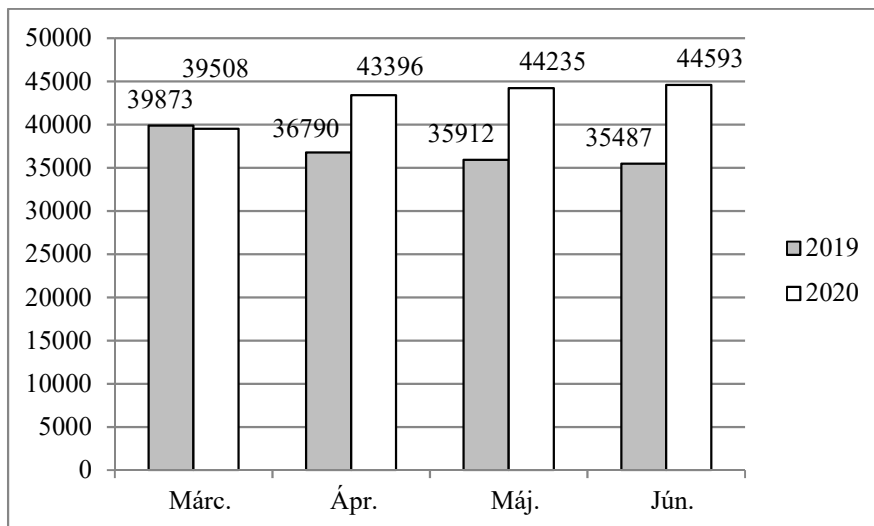
A munkanélkülieknek szóló képzések célja, hogy a megszerzett új végzettséggel sikeresen vissza tudjanak integrálódni a munkaerő-piacra. A vizsgálat során fény derült arra, hogy a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kormányhivatal is a szakmát adó, azaz az Országos Képzési Jegyzékben szereplő képzéseket részesíti előnyben. Véleményem szerint egy új szakmával könnyebb munkát találniuk, mint egy általános felnőttképzésben szereplő (tréningek, informatikai képzések etc.) tanfolyammal.

A tanulmány a koronavírus hatásait vizsgálja a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében regisztrált álláskereső, és kiemelten a Kormányhivatal által támogatott álláskeresőknél szóló képzések tekintetében. A Kormányhivatal Foglalkoztatási Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály Munkaerőpiaci Osztály által szolgáltatott adatokra alapozott kutatás lefolytatása előtt a témakörben elérhető hazai és nemzetközi szakkönyveket és folyóirat cikkeket tekintettem, valamint a Pest Megyei Kormányhivatal OSAP 1665 Statisztikai Felületéről és a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat honlapjáról gyűjtöttem szekunder információkat. Az adatbázis összeállítását és elemzését Microsoft Office 2013 program segítségével végeztem el. A felnőttképzést vizsgálva Borsod-Abaúj-Zemplén megye a második legtöbb résztvevővel rendelkezik az országban, amely az álláskeresőknél szóló támogatott képzéseknek is köszönhető.

Eredmények

A koronavírus hatására a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében élő munkavállalók közül is, többen elvesztették munkájukat. Hazánk első pandémiás időszaka 2020 márciusától júniusig tartott. A vizsgált periódusban több mint 23 ezer fővel növekedett az álláskereső száma az előző év azonos hónapjaiban mért adatokhoz képest. Míg egy évvel (2019) korábban folyamatosan csökkenő tendencia volt megfigyelhető a munkanélküliek létszámában a megyében, addig 2020-ban a koronavírus gazdasági hatására lineáris növekedést mutattak a létszámadatok. A megye álláskeresői létszáma a koronavírus okozta pandémiás időszak első hónapjában a 2019-es évhez

képest még 0,9%-os csökkenést mutatott (1. ábra). A következő hónapokban a márciusi kedvező statisztika teljes mértékig megváltozott. Áprilisban a munkanélküliek száma az előző évhez képest 17,96%-al, májusban 23,18%-al, júniusban 25,66%-al növekedett. A négy hónap átlagos álláskeresői létszáma 2019-ben 37.016 fő volt, míg 2020-ban a koronavírus okozta elbocsájtások miatt 42.993 főt eredményezett, amely 15,99%-os növekedést mutat.

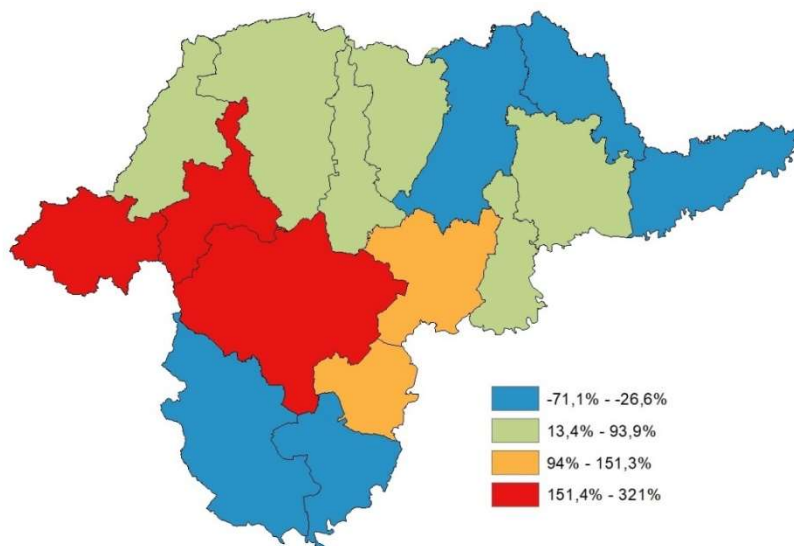

1. ábra: A munkanélküliek számának alakulása Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a koronavírus első hulláma alatt és egy évvel korábban (fő)

Figure 1: Changes in the number of unemployed in Borsod-Abaúj-Zemplén County during the first wave of the coronavirus and a year earlier (main)

Forrás: Saját készítés (www.nfsz.munka.hu) alapján

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint Borsod-Abaúj-Zemplén megye járásainak a 2019 márciusától júniusáig terjedő időszakhoz képest a következő év ugyanezen időszakában mért álláskeresői létszámai vegyes képet mutatnak. A megye öt járásában az előző évhez képest nagyrányú csökkenést eredményezett a pandémiás időszak. A Cigándi-, Gönci-, Mezőcsáti-, Mezőkövesdi- és a Sátoraljaújhelyi járást érintette pozitívan a koronavírus időszaka a munkanélküliek számának alakulása alapján. A legnagyobb visszaesés a Mezőkövesdi járásban volt, ahol 71%-al csökkent az álláskeresők száma. A megye többi járásában növekedett a munkanélküliek száma a vizsgált időszakban. A megye 6 járásában 13-43% közötti negatív változást indukált a koronavírus okozta gazdasági hatás. A további öt járásban (Szerencsi-, Tiszaújvárosi-, Miskolci-, Ózdi- és a Kazincbarcikai járás) 93-321% közötti növekedés következett be. A fenti adatokból kirajzolódik, hogy legnagyobb mértékben azokat a járásokat érintette a koronavírus negatív gazdasági hatása, ahol megtalálhatóak nagyvállalatok, nagy munkavállalói létszámmal (2. ábra).

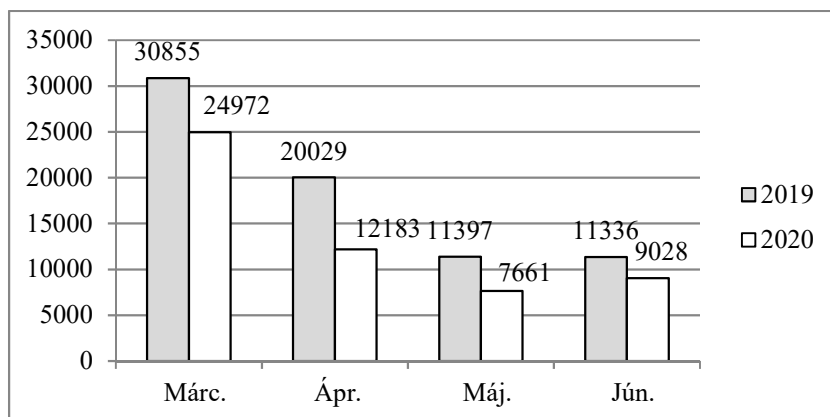

2. ábra: A munkanélküliség változásának alakulása a pandémiás időszak előző évhez viszonyított értékeihez képest Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

Figure 2: Unemployment in Borsod-Abaúj-Zemplén County compared to the previous year

Forrás: Saját szerkesztés (www.nfsz.munka.hu) alapján

A nyilvántartásban szereplő összes üres álláshelyek számát tekintve 2019-ben nagyobb visszaesés volt, mint 2020-ban. 2019 márciusától júniusig terjedő időszakban a betöltetlen álláshelyek száma 35,73%-os visszaesést eredményezett, míg 2020 ugyanabban az időszakában 35,15%-os csökkenést mutatott. A koronavírus hatása tehát ebből a szempontból nem volt meghatározó jelentőségű az előző évhez képest. 2019-ben a vizsgált időszak alatt, majd 20 ezerrel, 2020-ban közel 16 ezerrel csökkent a betöltetlen álláshelyek száma. A pandémiás időszakban hasonlóképpen csökkent a betöltetlen álláshelyek száma, mint az ezt megelőző évben (3. ábra). A járvány hatása hasonlóképpen érvényesült mind a munkáltatói, mind a munkavállalói szférában.

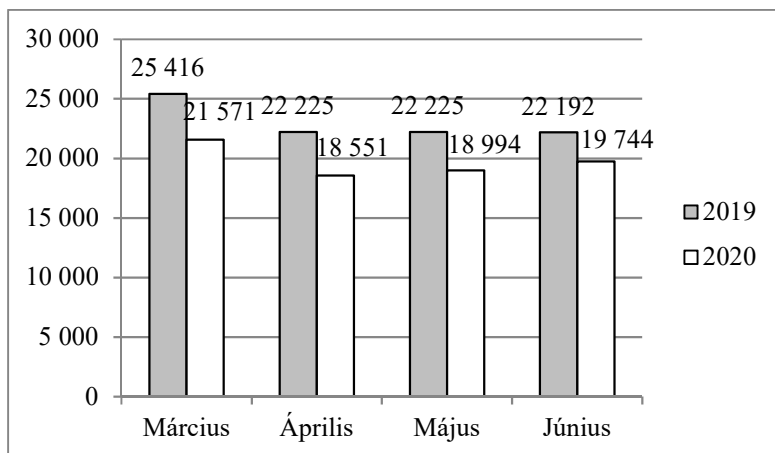

3. ábra: A betöltetlen álláshelyek száma Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a koronavírus első hulláma alatt és egy évvel korábban (fő)

Figure 3: Number of vacancies in Borsod-Abaúj-Zemplén County during the first wave of the coronavirus and a year earlier

Forrás: Saját szerkesztés (www.nfsz.munka.hu) alapján

A közfoglalkoztatásban résztvevők száma a megyében az előző évhez képest csökkenést mutatott. A négy hónap átlagait tekintve 2019-ről 2020-ra 3299 fővel csökkent a közfoglalkoztatásban résztvevők száma Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (4. ábra). A tendencia a vizsgált évek vizsgált periódusában is csökkenő volt, 2019 márciusa és júniusa között ez 12,6%-os csökkenést, míg 2020-ban 8,5%-os csökkenést jelentett, azonban az utolsó két hónapban már növekvő tendenciát mutatott.

4. ábra: A közfoglalkoztatásban dolgozók számának alakulása Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a koronavírus első hulláma alatt és egy évvel korábban (fő)

Figure 4: Changes in the number of people employed in public employment in Borsod-Abaúj-Zemplén County during the first wave of the coronavirus and a year earlier

Forrás: Saját készítés (www.kozfoglalkoztataskormany.hu) alapján

Magyarországon több mint egymillió ember vesz részt évente felnőttképzésben. Ennek a létszámnak a területi eloszlásában természetesen Budapest, mint főváros sokkal jelentősebb létszámot koncentrált, az ország megyéi. Az utóbbiak között Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében vettek részt a legtöbben felnőttképzésben és ezt követte Borsod-Abaúj-Zemplén megye (1. táblázat).

1. táblázat: A felnőttképzésben résztvevők területi és támogatottsági eloszlása hazánkban (2019)
Table 1: Distribution of participants in adult education in Hungary by counties and support (2019)

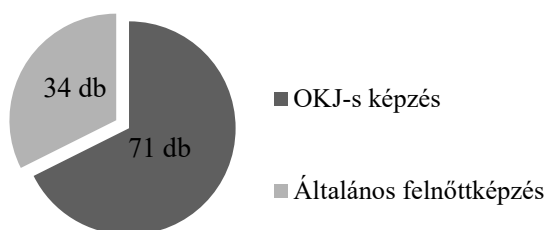
Képzés helyszíne (megye)	Összes felnőttképzésben résztvevő (fő)	Európai Unió által támogatott képzésben résztvevők (fő)	Európai Unió által támogatott képzésben résztvevők aránya
Baranya	39189	23597	60,21%
Borsod-Abaúj-Zemplén	69877	42611	60,98%
Budapest	359057	18829	5,24%
Bács-Kiskun	41475	17523	42,25%
Békés	26041	16273	62,49%
Csongrád-Csanád	33646	15433	45,87%
Fejér	35986	12381	34,41%
Győr-Moson-Sopron	59447	8693	14,62%
Hajdú-Bihar	58424	27055	46,31%

Heves	23765	9877	41,56%
Jász-Nagykun-Szolnok	27238	14037	51,53%
Komárom-Esztergom	23329	6792	29,11%
Nem besorolható	1162	21	1,81%
Nógrád	17972	11445	63,68%
Pest	45590	12281	26,94%
Somogy	24816	15324	61,75%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	72277	54660	75,63%
Tolna	16283	7965	48,92%
Vas	23664	8399	35,49%
Veszprém	25044	10572	42,21%
Zala	22428	14653	65,33%
Összesen	1046710	348421	33,29%

Forrás: Saját készítés (www.osap.mer.gov.hu) alapján

Az országban a képzésekhez vetített támogatás aránya átlagosan 33,29%. A fővárosban volt a legkevesebb Európai Unió által támogatott képzés, a legtöbb pedig Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében azért volt több résztvevő 2019-ben, mert az Európai Unió által támogatott képzésekben majd 12 ezer fővel többen vettek részt, mint Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. Összességében elmondható, hogy az Európai Unió által támogatott képzések, azon megyékben volt fajsúlyos, amelyek rossz gazdasági helyzetben voltak. Ebből is látszik az Európai Unió törekvése, hogy a rossz gazdasági mutatókkal rendelkező térségeket támogatja leginkább és nem azokat támogatja, ahol nincs akkor szükség a beavatkozásokra.

Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során a felnőttképzésben folyó oktatás és szakmai vizsgáztatás biztosításának eltérő szabályairól szóló 70/2020. (III. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) alapján a Kormányhivatal által támogatott képzések 2020. március 27. napi hatállyal felfüggesztésre kerültek. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 105 darab tanfolyam került felfüggesztésre, amelyből 71 darab képzés szerepelt az Országos Képzési Jegyzékben (5. ábra).

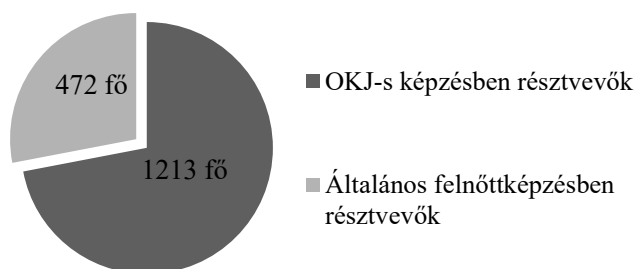

5. ábra: A koronavírus következtében megszakított képzések felnőttképzési eloszlása Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

Figure 5: Distribution of adult training interrupted due to the coronavirus in Borsod-Abaúj-Zemplén County

Forrás: Saját készítés (B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal adatai) alapján

A 105 darab képzésben összesen 1685 fő vett részt, amelyből OKJ-s képzésen résztvevők száma 1213 fő volt (6. ábra), ilyen képzések a Szociális szakgondozó, Élelmiszer-, vegyi áru eladó, parkgondozó és virágkötő. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kormányhivatal által indított képzéseken is megfigyelhető, hogy sokkal inkább előnyben részesítik a szakmát adó képzéseket, hisz a képzések számának 67 százaléka, az összes képzésen résztvevők számának 71,9%-a szakmai képzésekhez kötődött. A fenti adatok alapján és véleményem szerint, munkaerő-piaci szempontból egy új szakma elsajátítása nagyobb arányban segít visszakerülni a foglalkoztatásba, mint egy tréningen, általános felnőttképzésben való részvétel. Hazánkban az elmúlt 10 évben támogatott OKJ-s szakmai képzésen résztvevők száma 348.173 fő volt, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében pedig 45380 fő. Az országban támogatott felnőttképzésben résztvevők 16,3%-a, a megyében ez az arány 16,9%, ami meghaladja az országos átlagot. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kormányhivatal gondolkodás módja erősen munkaerő-piaci szemléletű, hisz minden egyes felnőttképzési statisztikai adatot összehasonlítva a megye az élmezőnyben van, jóval megelőzi a képzések tekintetében az országos átlagot.

6. ábra: A koronavírus következtében megszakított képzéseken résztvevők felnőttképzési eloszlás Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

Figure 6: Distribution of participants in adult trainings interrupted due to the coronavirus in Borsod-Abaúj-Zemplén county

Forrás: Saját készítés (B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal adatai) alapján

A Kormány által elrendelt digitális formában való oktatás a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kormányhivatal által indított képzéseket nem érintette, hisz a Korm. rendelet alapján a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.) 14. § (1) bekezdése, valamint 14/A. §-a szerinti képzések felfüggesztésre kerültek, nem lehetett folytatni ezeket a tanfolyamokat. A Kormányhivatal által támogatott képzésekben nincs lehetőség digitális oktatásra, hagyományos, személyes interakción alapuló tanfolyamokat bonyolítanak le a Kormányhivatal által megbízott képző intézmények.

A felnőttképzéssel foglalkozó intézmények jelentős része jól felszerelt informatikai háttérrel rendelkezik és a nem gyakorlat igényes képzéseket többségük tudta volna vállalni a pandémiás időszak alatt, ezzel jelentős többletköltséget tudtak volna megspórolni mind a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kormányhivatalnak, mind az államnak.

A közfoglalkoztatottnak járó közfoglalkoztatási bér 170/2011.(VIII.24.) Korm.r. 1.§ (1) bekezdése alapján 81.530 Ft/hó, garantált közfoglalkoztatási bér 170/2011. (VIII.24.) Korm. rend. 2. § (1) bekezdése alapján 106.555 Ft/hó. Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT) 1993. évi III. tv. (Szoc. tv.) 35.§ alapján a foglalkoztatást helyettesítő támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a: (2020-ban 22.800,- Ft/hó). Az Európai Unió -, a Magyar Állam – és egyéb források által támogatott állaskeresőknek szóló képzésen résztvevők Keresetpótló juttatásban részesülnek, amit a 1991. évi IV. tv. 14. § (6) bekezdése szabályozza. A keresetpótló juttatás megállapításakor hatályos minimálbér 60 100%-a közötti mértékben, mérlegelési jogkörben megállapított összeg: 96.600,- Ft/hó – 161.000,- Ft/hó-ig terjedhet,

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében ez az összeg a képzésben résztvevőknél 112.700 Ft/hó, ami a hatályos minimálbér 70 százaléka. Vagyis álláskeresőknél szóló képzésben részt venni jövedelmi szempontból célravezetőbb, mint közfoglalkoztatásban dolgozni.

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kormányhivatal döntése szerint a pandémiás időszakban a képzéseken résztvevők keresetpótló támogatása a hatályos minimálbér 60 százaléka volt, azaz 96.600 Ft/hó. A képzések 2020. március 27. napi hatállyal került felfüggesztésre és a 282/2020. Kormány rendelet módosításával 2020.06.18. napjával a képzések személyes jelenléttel újra elindíthatóak lettek.

A képzésen résztvevők a keresetpótló juttatás révén jelentősen több anyagi támogatásra tettek szert a pandémiás időszak alatt, hisz minden egyes résztvevő a képzés nélkül töltött három hónap alatt 96.600 Ft/hó juttatásban részesültek, azaz a fejenként majd 300.000 forint plusz jövedelemre tettek szert.

Az Európai Uniónak, az államnak és a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kormányhivatalnak a koronavírus okozta leállás havonta 162.771.000 forintjába került. Az egész pandémiás időszakot vizsgálva ez az összeg megközelítette 489 millió forintot.

Amennyiben a fenti összeget más képzésekre fordíthatott volna a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kormányhivatal, abban az esetben 6 hónapos Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakmai képzéseket átlagos 15 fős csoporttal összesen 48 képzést indíthatott volna el, azaz több mint 720 főnek új szakmát tudott volna biztosítani ebből az összegből, ha a Kormányhivatalok által finanszírozott képzéseken is bevezethették volna a digitális oktatási formát.

Következtetések, javaslatok

A megyében a vizsgált periódusban több mint 23 ezer fővel növekedett az álláskeresők száma az előző év azonos hónapjaiban mért adatokhoz képest. Míg egy évvel (2019) korábban folyamatosan csökkenő tendencia volt megfigyelhető a munkanélküliek létszámában a megyében, addig 2020-ban a koronavírus gazdasági hatására lineáris növekedést mutattak a létszámadatok. A négy hónap átlagos álláskeresői létszáma 2019-ben 37.016 fő volt, míg 2020-ban a koronavírus okozta elbocsájtások miatt az 42.993 főre emelkedett, amely 15,99%-os növekedést jelent.

A járási adatok ellentmondásos képet mutatnak az előző év ugyanazon időszakában mért adataihoz képest. A megye öt járásában csökkent a munkanélküliség a pandémiás időszakban, míg a többi járásban jelentős mértékben növekedett. Kimutatható, hogy azokban járásokban növekedett leginkább az álláskeresők száma, ahol megtalálhatóak a nagyvállalatok, nagy munkavállalói létszámmal.

A betöltetlen álláshelyek száma a koronavírus okoztat járvány időszak előtti évben nagyobb visszaesés mutatkozott. 2019 márciusától júniusáig terjedő időszakában 20 ezerrel, míg 2020-ban 16 ezerrel csökkent a betöltetlen álláshelyek száma a megyében.

A megyében az előző év ugyanazon időszakához képest a közfoglalkoztatásban dolgozók létszáma is csökkenést mutatott, így kijelenthető, hogy a gazdasági intézkedések nem a közfoglalkoztatás erősítését tűzték ki célul, az álláskeresők foglalkoztatásához.

A koronavírus nem csak a gazdaságra és ezzel a munkanélküliség alakulására fejtette ki negatív hatását, hanem a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kormányhivatal által támogatott álláskeresőknél szóló felnőttképzésekre is.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 2020. március 27. napi hatállyal felfüggesztésre került összesen 105 álláskeresőknél szóló képzés. A felfüggesztett képzések 67%-a Országos Szakmai Jegyzékben szereplő szakmai képzés, ami a Kormányhivatal munkaerő-piaci álláspontját és a saját véleményemet is megerősíti, hogy egy új szakma megszerzésével könnyebben el tud helyezkedni egy álláskereső, mint egy nyelvi vagy általános felnőttképzéssel.

A Kormány által elrendelt digitális formában való oktatás a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kormányhivatal által indított képzéseket nem érintette, hisz a Korm. rendelet alapján a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ftl.) 14. § (1) bekezdése, valamint 14/A. §-a szerinti képzések felfüggesztésre

kerültek, nem lehetett folytatni ezeket a tanfolyamokat. A Kormányhivatal által támogatott képzésekben nincs lehetőség digitális oktatásra, hagyományos, személyes interakción alapuló tanfolyamokat bonyolítanak le a Kormányhivatal által megbízott képző intézmények.

Amennyiben ez a képzési forma is oktatható lett volna digitális formában, abban az esetben jelentős költségcsökkenés következett volna be, amellyel több, mint 700 fő új szakmai végzettséghez való jutását eredményezhette volna.

A pandémiás időszakban a képzésen résztvevők jelentősen több anyagi támogatásra tettek szert a keresetpótló juttatások által. Ebben a három hónapban majdnem 300 ezer forint többletbevételt eredményezett minden egyes képzésben résztvevőnek, ami az államnak majd félmilliárd forint többletkiadást jelentett.

Véleményem szerint a jövőben megoldást jelenthetne a digitális oktatás bevezetése ezen képzési formában, hisz a szakmai gyakorlatok kivételével minden egyes elméleti rész tudása átadható digitális formában is a tanulóknak. Manapság szinte az összes felnőttképzéssel foglalkozó intézmény informatikailag jól ellátott, teljes mértékig ki tudnák elégíteni a képzési igényeket digitális formában is.

Irodalomjegyzék

- BORDÁS G. - SIPOSNÉ NÁNDORI E. (2019): A munka világába történő integrációt segítő képzések: marginális munkaerőpiaci rétegek, képzések és átképzések a Miskolci Járáspan ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI STRATÉGIAI FÜZETEK 16: 3 pp. 69-75.
- CARAGEA, N. (2011): Regional Analysis of Adult Education in Romania. = Annals - Economic and Administrative Series 5(1), pp. 51-62.
- CEDEFOP (2019): Job-related adult learning and continuing vocational training in Europe: a statistical picture. Luxembourg: Publications Office. Cedefop research paper; No 48. <http://dx.doi.org/10.2801/392276>
- CSEH PAPP I. – VARGA E. (2020): Labour Market Effects of Public Work: Hungary's Example. = Acta Carolus Robertus 10(1), pp. 31-45.
- CSOBA J. (2007): A munkaerőpiac és a munkaerő iránti kereslet változása. In Csoba J. - Czibere I. (szerk.): Tipikus munkaerőpiaci problémák - atipikus megoldások. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, pp. 9-25.
- CSOBA J. (2010): A tisztas munka – A teljes foglalkoztatás: a 21. század esélye vagy utópiája? L'Harmattan Kiadó, Budapest, 271 p.
- ENYEDI Gy. (2010): Terület- és településfejlesztéssel kapcsolatos tudományos kutatások fő irányai és feladatai. = Területi Statisztika 13 (4), pp. 398-405.
- FARKAS É. (2013): A láthatatlan szakma. Tények és tendenciák a felnőttképzés 25 évéről. typiArt Médiaműhely Kft., Pécs, 388 p.
- GYŐRI T.–JÁRDÁNY K., (2019): Comparision of Hungarian labor market databases. In: Egri, Z. – Molnárné Krajcsovicz, M.–Paraszt, M. (szerk.) Digitization in Rural Spaces – Challenge and/or Opportunity? 3rd International Scientific Conference on Rural Development Conference Proceedings Szarvas, SZIE AGK, pp. 77-85.
- HAJDÚ D. (2020): A munkanélküliség és felnőttképzés területi eloszlása az Észak-magyarországi régióban. Észak-Magyarországi Stratégiai Füzetek 17(2), pp. 62-69. DOI: <https://doi.org/10.32976/stratfuz.2020.14>
- HAJDÚ D. – KONCZ G. (2020): Álláskereső támogatott felnőttképzésében résztvevők vizsgálata Borsod-Abaúj-Zemplén megyei helyszíneken. = Studia Mundi – Economica 7(1), pp. 2-11.
- HANGYA D. (2013): "Esélyegyenlőségi útmutató" Fogyatékossgal élők és megváltozott munkaképességűek esélyei és lehetőségei a felnőttképzésben "A Guide to Equal Opportunities" – Opportunities for People with Disabilities and Decreased Work Ability

- in Adult Education In: Szabó Ferenc: International Conference on Vocational and Adult Education, SZTE JGYPK, Szeged, pp. 271-281
- HEGEDŰS R. (2016): Hátrányos Helyzetűek és munkaerő-piaci prognózisok In: Pusztai, Gabriella; Bocsi, Veronika; Ceglédi, Tímea (szerk.) A felsőoktatás (hozzáadott) értéke: Közelítések az intézményi hozzájárulás empirikus megragadásához Budapest, Magyarország, Nagyvárad, Románia : Partium, Új Mandátum, PPS, pp. 150-165.
- HUSZKA P., HUSZKA P. B., LŐRE V. (2020): A koronavírus-járvány és felvásárlási láz néhány összefüggésének vizsgálata Győrben. Táplálkozásmarketing 7(1), pp. 89-101.
- KONCZ G. (2017): Demográfiai folyamatok és humán erőforrások Észak-Magyarország vidéki térségeiben. In: Koncz G. (szerk.) Mérföldkövek a gyöngyösi agrárkutatásban. Károly Róbert Kft., Gyöngyös (2017) pp. 75-81.
- KOÓS B. (2020): A koronavírus-járvány társadalmi-területi aspektusai Magyarországon. = Tér és Társadalom 34(2), pp. 171-177.
- LIPTÁK K. (2013): A globalizáció hatása a regionális munkaerőpiacokra - kiegyenlítődés vagy leszakadás? Doktori disszertáció, Miskolci Egyetem, 201 p.
- LIPTÁK K. (2019): The forecast of unemployment in Hungary and the role of social innovation in employment expansion. In: Nemec, R.–Chytilova, L. (szerk.) Proceedings of the 13th International Conference on Strategic Management and its Support by Information Systems 2019. Ostrava, Csehország, pp. 179-186.
- NIJHOD, W. J. (2005). Lifelong learning as a European skill formation policy. Human resource development review 4(4), pp. 401-417.
- PULAY Gy. (2009): Általános és rehabilitációs, magyar és nemzetközi munkaerőpiaci ismeretek: Szöveggyűjtemény Budapest, Magyarország: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar (2009), 150 p.
- SIPOSNÉ NÁDORI E. (2016): A munkaerőpiaci hátrányok területi vonatkozásai Észak-Magyarországon. Területi Statisztika 56(4), pp. 438-454.
- ROTHES, A.–LEMOIS, M. S.–GONÇALVES, T. (2017): Motivational Profiles of Adult Learners. Adult Education Quarterly 67(1), pp. 3-29. <https://doi.org/10.1177/0741713616669588>